

**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2011 m. vasario 4 d. (08.02)
(OR. en)**

6007/11

**Tarpinstitucinė byla:
2011/0023 (COD)**

**GENVAL 5
AVIATION 15
DATAPROTECT 6**

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos
data:	2011 m. vasario 3 d.
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS dėl keleivio duomenų įrašo duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais

Delegacijoms pridedamas Komisijos pasiūlymas, pateikiamas su direktoriaus Jordi AYET
PUIGARNAU lydraščiu Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Pierre de BOISSIEU.

Pridedama: KOM (2011) 32 galutinis

EUROPOS KOMISIJA

Bruselis, 2011.2.2
KOM(2011) 32 galutinis

2011/0023 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl keleivio duomenų įrašo duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais

{SEK(2011) 132 galutinis}

{SEK(2011) 133 galutinis}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Per pastarąjį dešimtmetį ES ir visame pasaulyje išaugo sunkių nusikaltimų ir organizuoto nusikalstamumo, kaip antai prekyba žmonėmis¹ ir narkotikais², mastas. Remiantis Nusikalstamumo ir baudžiamosios teisenos statistinių duomenų suvestine, 2007 m. 100 000 ES valstybių narių gyventojų teko maždaug 14 000 nusikaltimų (neįskaitant Italijos ir Portugalijos, apie kurias duomenų neturėta): nuo 14 465 nusikaltimų Švedijoje iki 958 nusikaltimų Kipre. Europolo parengtame 2009 m. ES organizuoto nusikalstamumo grėsmių įvertinime (OCTA 2009) nurodoma, kad dažniausiai organizuotas nusikalstamumas yra susijęs su tarptautinėmis kelionėmis, paprastai siekiant į ES neteisėtai įvežti žmones, narkotikus ar kitas neteisėtas prekes.

Kita vertus, teroristai ir teroristinės organizacijos veikia tiek ES viduje, tiek už jos ribų. Teroristiniai išpuoliai Jungtinėse Valstijose 2001 m., sustabdytas teroristinis išpuolis 2006 m. rugpjūčio mėn., per kurį siekta susprogdinti kelis iš Jungtinės Karalystės į Jungtines Valstijas skrendančius orlaivius, ir 2009 m. gruodžio mėn. bandymas įvykdyti teroristinį išpuolį skrydžio iš Amsterdamo į Detroitą metu parodė teroristų galimybes surengti išpuolius taikiniu pasirenkant tarptautinius skrydžius bet kurioje šalyje. Remiantis Europolo 2010 m. ES terorizmo padėties ir tendencijų ataskaita, 2009 m. terorizmo mastas ES sumažėjo, bet terorizmo grėsmė išlieka reali ir didelė. Dauguma teroristinių veikų yra tarpvalstybinio pobūdžio ir yra susijusios su tarptautinėmis kelionėmis³, *inter alia*, į mokymo stovyklas už ES ribų, todėl būtinas didesnis teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas.

Sunkūs nusikaltimai ir teroristiniai nusikaltimai gali padaryti didelę žalą jų aukoms, turėti itin neigiamų padarinių ekonomikai ir sumažinti saugumo jausmą, be kurio žmonės negali veiksmingai naudotis savo laisve ir asmens teisėmis.

2009 m. paskelbtame Tarptautinės darbo organizacijos užsakymu atliktame tyrime⁴ nustatyta, kad 2007 m. dėl prievartinės prekybos žmonėmis nesumokėtas darbo užmokestis pramonės ekonomikos šalyse siekė 2 508 368 218 USD, o visame pasaulyje tai sudarė 19 598 020 343 USD.

Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro 2010 m. metinėje ataskaitoje dėl su narkotikų problema susijusios padėties Europoje atkreipiamas dėmesys į pasaulinį narkotikų problemos pobūdį ir labai didelę ir vis didėjančią jos sukeltą žalą. Ji trukdo socialinei plėtrai ir skatina korupciją bei organizuotą nusikalstamumą, todėl sukelia realią grėsmę Europos Sąjungai. Kasmet ES užfiksuoja apie 1 000 kokaino vartojimo sukeltų mirčių. Remiantis labai atsargiais skaičiavimais, Europoje yra 1,35 milijono opioidų vartotojų. Kalbant apie ekonomines ir socialines narkotikų pasekmes, 22 ES valstybės narės pranešė, kad 2008 m. su neteisėtais narkotikais susijusios išlaidos sudarė 4,2 mlrd. EUR.

¹ Europolo 2009 m. ES organizuoto nusikalstamumo grėsmių įvertinimas.

² Eurostatas, 36/2009.

³ Europolo 2010 m. ES terorizmo padėties ir tendencijų ataskaita.

⁴ *Measuring the costs of coercion to workers in forced labour*, A. Vinogradova, M. De Cock ir P. Belser.

Kitame JK Vidaus reikalų ministerijos užsakymu atliktame tyrime⁵ išmatuotos sąnaudos, patirtos iš anksto numatant nusikaltimus, kaip antai išlaidos gynybai, dėl įvykusio nusikaltimo patirtos sąnaudos, kaip antai fizinis ir emocinis poveikis aukai ir pavogtos nuosavybės vertė, taip pat sąnaudos, patirtos reaguojant į įvykdytą nusikaltimą, įskaitant baudžiamosios teisenos sistemos sąnaudas. Nustatyta, kad 2003 m. tokios sąnaudos sudarė 36 166 000 000 GBP.

Tuo tarpu keturi iš penkių europiečių pageidauja ryžtingesnių ES lygmens veiksmų prieš organizuotą nusikalstamumą ir terorizmą⁶.

Reaguodama į sunkių nusikaltimų ir terorizmo keliamą grėsmę ir atsižvelgdama į vidaus sienų kontrolės panaikinimą pagal Šengeno konvenciją, ES priėmė priemones dėl asmens duomenų rinkimo ir keitimosi jais tarp teisėsaugos institucijų ir kitų institucijų. Nors šių priemonių nauda įrodyta, jose paprastai daugiausia dėmesio skiriama jau įtariamų asmenų, t. y. teisėsaugos institucijoms žinomų asmenų, duomenims. Tokių priemonių pavyzdžiai – Šengeno informacinė sistema (SIS)⁷, antrosios kartos Šengeno informacinė sistema (SIS II)⁸, Vizų informacinė sistema (VIS)⁹ ir numatoma Atvykimo ir išvykimo sistema.

Informacijos valdymo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje apžvalgoje¹⁰ Komisija pateikė tų priemonių analizę ir pabrėžė didesnio teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo poreikį, kiek tai susiję su tarptautinių skrydžių į valstybes nares ir iš jų keleiviais, įskaitant sistemingesnį tokių keleivių keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimą teisėsaugos tikslais. Dokumente „Stokholmo programa. Atvira ir saugi Europa piliečių labui ir saugumui“¹¹ Komisija taip pat raginama pateikti pasiūlymą dėl PNR duomenų naudojimo terorizmo ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais.

PNR duomenys yra nepatikrinta keleivių pateikta informacija, kuri renkama ir kaupiama oro vežėjų bilietų užsakymo ir išvykimo kontrolės sistemose jų pačių komerciniais tikslais. Jie apima skirtingų rūšių informaciją, kaip antai kelionės datos, kelionės maršrutas, bilieto duomenys, kontaktiniai duomenys, kelionių agentūra, kurioje užsakytas skrydis, naudotos mokėjimo priemonės, vietos numeris ir bagažo duomenys.

Teisėsaugos institucijos PNR duomenis gali naudoti įvairiais būdais:

retrospektyvusis būdas: duomenys naudojami atliekant tyrimus ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą, siekiant atskleisti tinklus, kai nusikaltimas jau padarytas. Kad teisėsaugos institucijos galėtų pakankamai ilgai naudotis senais duomenimis, reikia užtikrinti tinkamą duomenų saugojimo laikotarpį;

⁵ *The economic and social costs of crime against individuals and households*, Nr. 2003/04.

⁶ Standartinė Eurobarometro apklausa 71, priedo p. 149.

⁷ Konvencija dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo, sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000 9 22, p. 19).

⁸ Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006, Sprendimas 2007/533/TVR, Reglamentas (EB) Nr. 1986/2006.

⁹ Tarybos sprendimas 2004/512/EB, Reglamentas (EB) Nr. 767/2008, Tarybos sprendimas 2008/633/TVR. Taip pat žr. 2004 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Tarybos deklaraciją dėl kovos su terorizmu.

¹⁰ COM(2010) 385.

¹¹ Tarybos dokumentas Nr. 17024/09, 2009 12 2.

tikralaikis būdas: duomenys naudojami prieš keleiviams atvykstant arba išvykstant nusikaltimo prevencijos, asmenų sekimo arba sulaikymo tikslais, kai nusikaltimas dar nepadarytas, arba todėl, kad nusikaltimas padarytas arba daromas. Tokiais atvejais PNR duomenis reikia patikrinti pagal iš anksto nustatytus vertinimo kriterijus, siekiant nustatyti iki tol nežinomus įtariamuosius, ir tai atlikti įvairiose ieškomų asmenų ir daiktų duomenų bazėse;

perspektyvusis būdas: duomenys naudojami analizuojant ir kuriant vertinimo kriterijus, kurie gali būti panaudoti vertinant keleivius prieš jiems atvykstant ir išvykstant. Kad būtų galima atlikti tokią analizę, kuri svarbi siekiant teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ar patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn, teisėsaugos institucijoms reikia užtikrinti tinkamą duomenų saugojimo laikotarpį.

Sistemišgesnis PNR duomenų, susijusių su tarptautiniais skrydžiais, rinkimas, naudojimas ir saugojimas, griežtai laikantis duomenų apsaugos garantijų, sustiprintų teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevenciją, nustatymą, tyrimą ir patraukimą už juos baudžiamojon atsakomybėn, ir, kaip paaiškinta toliau, toks rinkimas, naudojimas ir saugojimas yra būtini siekiant įveikti šias saugumo grėsmes ir sumažinti jų daromą žalą.

Tačiau PNR duomenų naudojimas kol kas nereguliuojamas ES lygmeniu. Nors kol kas tik kelios valstybės narės yra įdiegusios PNR sistemą, dauguma valstybių narių naudoja PNR duomenis teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais, tik daro tai nesistemiškai arba pagal bendrus policijai ar kitoms institucijoms suteiktus įgaliojimus. ES PNR sistema jau veikia Jungtinėje Karalystėje, o Prancūzija, Danija, Belgija, Švedija ir Nyderlandai jau priėmė atitinkamus teisės aktus arba šiuo metu atlieka su PNR duomenų naudojimu susijusius bandymus. Kai kurios kitos valstybės narės svarsto galimybę įdiegti PNR sistemas. Tokios nacionalinės priemonės labai nevienodos, kiek tai susiję su sistemos tikslu, duomenų saugojimo laikotarpiu, sistemos struktūra, geografinė apimtimi ir apimamomis transporto rūšimis. Taip pat labai tikėtina, kad kai tose valstybėse narėse bus priimta visa PNR duomenų naudojimo reguliavimo sistema, duomenų apsaugos ir priemonių, kuriomis užtikrinamas duomenų perdavimo saugumas, taisyklės bus nevienodos. Todėl gali būti sukurtos net 27 iš esmės skirtingos sistemos. Tai reikštų nevienodą asmens duomenų apsaugos lygį ES, saugumo spragas, išaugusias sąnaudas ir oro vežėjų bei keleivių teisinį netikrumą.

Todėl pasiūlymu siekiama suderinti valstybių narių nuostatas dėl oro vežėjų, vykdančių skrydžius tarp trečiosios šalies ir bent vienos valstybės narės teritorijos, pareigų perduoti PNR duomenis kompetentingoms institucijoms teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais. Šia direktyva nereikalaujama, kad oro vežėjai iš keleivių rinktų kokią nors papildomą informaciją arba saugotų bet kokius kitus duomenis arba kad keleiviai teiktų bet kokius papildomus duomenis, be tų, kurie jau teikiami oro vežėjams.

Tokias teises pareigas oro vežėjams reikia nustatyti dėl toliau nurodytų priežasčių.

Visų pirma PNR duomenys suteikia galimybę teisėsaugos institucijoms nustatyti asmenis, kurie iki tol nebuvo žinomi, t. y. asmenis, kurie anksčiau nebuvo įtariami dėl sunkaus nusikaltimo ar terorizmo, bet kurie, remiantis duomenų analize, gali būti susiję su tokiu nusikaltimu, ir todėl juos turėtų išsamiau patikrinti kompetentingos institucijos. Nustačius tokius asmenis teisėsaugos institucijoms lengviau užkirsti kelią sunkiems nusikaltimams, įskaitant teroro aktus, ir juos nustatyti. Kad tai pasiektų, teisėsaugos institucijos PNR duomenis turi naudoti tikru laiku, kad PNR patikrintų pagal iš anksto nustatytus vertinimo

kriterijus, kuriais nustatoma, kuriuos anksčiau nežinomus asmenis reikia išsamiau patikrinti, ir perspektyviai – kad galėtų analizuoti ir kurti vertinimo kriterijus.

Pavyzdžiui, išanalizavus PNR duomenis gali paaiškėti, kokios yra pačios dažniausios prekybos žmonėmis ar narkotikais kelionės kryptys, ir jos gali būti įtrauktos į vertinimo kriterijus. Pagal tokius kriterijus tikrinant PNR duomenis tikru laiku, galima užkirsti kelią nusikaltimams arba juos nustatyti. Viena valstybė narė pateikė konkretų pavyzdį, kai atlikus PNR analizę išaiškinta visada tuo pačiu maršrutu keliavusi prekybos žmonėmis grupuotė. Naudodami suklastotus dokumentus jie užsiregistruodavo į vidaus skrydį ir tuo pat metu su tikrais dokumentais – į kitą skrydį į trečiąją šalį. Iš oro uosto laukiamosios salės jie įsėdavo į ES viduje skrendantį lėktuvą. Be PNR būtų buvę neįmanoma išaiškinti šio prekybos žmonėmis tinklo.

Perspektyviu ir tikralaikiu būdu naudojamosi PNR duomenimis, teisėsaugos institucijos turi galimybę kitais būdais nei tvarkydamos kitas asmens duomenų kategorijas kovoti su sunkių nusikaltimų ir terorizmo grėsme: kaip išsamiau paaiškinta toliau, teisėsaugos institucijos, tvarkydamos asmens duomenis pagal galiojančias ir suplanuotas ES lygmens priemones, kaip antai Išankstinės informacijos apie keleivius direktyva¹², Šengeno informacinė sistema (SIS) ir antrosios kartos Šengeno informacinė sistema (SIS II), negali nustatyti nežinomų įtariamųjų taip, kaip tai leidžia padaryti PNR duomenų analizė.

Antra, PNR duomenys padeda teisėsaugos institucijoms užkirsti kelią sunkiems nusikaltimams, įskaitant teroro aktus, juos nustatyti, tirti ir patraukti už juos baudžiamojon atsakomybėn jau po to, kai nusikaltimas įvykdytas. Kad tai pasiektų, teisėsaugos institucijos PNR duomenis turi naudoti tikru laiku, patikrindamos PNR duomenis įvairiose žinomų ieškomų asmenų ir daiktų duomenų bazėse. Jos taip pat turi naudoti PNR duomenis retrospektyviu būdu, kad rastų įrodymų ir reikiamais atvejais rastų įtariamųjų bendrininkus ir atskleistų nusikaltėlių tinklus.

Pavyzdžiui, kreditinės kortelės informacija, kuri yra PNR duomenų dalis, gali suteikti galimybę teisėsaugos institucijoms nustatyti ir įrodyti asmens ir žinomo nusikaltėlio ar nusikaltėlių organizacijos ryšius. Viena valstybė narė pateikė pavyzdį, susijusį su didelio masto prekyba žmonėmis ir narkotikais valstybėje narėje ir trečiosiose šalyse. Narkotikų karteliai importuodavo narkotikus į skirtingas paskirties vietas Europoje. Jie naudojo asmenimis, kurie narkotikus gabendavo skrandyje ir kurie patys buvo prekybos žmonėmis aukos. Šie asmenys nustatyti remiantis PNR duomenimis, kai nusipirko bilietus, naudodamiesi pavogtomis kreditinėmis kortelėmis. Dėl to įtariamieji buvo sulaikyti valstybėje narėje. Tuo remiantis buvo sukurtas vertinimo kriterijus, kurį taikant pavyko sulaikyti dar daugiau asmenų kitose valstybėse narėse ir trečiosiose šalyse.

Galiausiai PNR duomenų naudojimas iki atvykimo suteikia galimybę teisėsaugos institucijoms atlikti vertinimą ir atidžiau patikrinti tik tuos asmenis, kurie, kaip labiausiai tikėtina, remiantis objektyviais vertinimo kriterijais ir ankstesne patirtimi, gali kelti grėsmę saugumui. Taip palengvinama visų kitų keleivių kelionė ir sumažinamas pavojus, kad prieš įvažiavimą į ES teritoriją keleiviai būtų tikrinami remiantis tokiais neteisėtais kriterijais kaip pilietybė ar odos spalva, kuriuos teisėsaugos institucijos, įskaitant muitines ir sienų apsaugos tarnybas, gali neteisėtai susieti su pavojumi saugumui.

¹² 2004 m. rugpjūčio 29 d. Direktyva 2004/82/EB.

Siūlomomis priemonėmis teisėsaugos institucijoms suteikiama teisė rinkti ir tvarkyti PNR duomenis, todėl jomis daromas poveikis teisėms į privatumą ir duomenų apsaugą. Todėl, siekiant užtikrinti atitiktį proporcingumo principui, pasiūlymo, kaip išsamiau paaiškinta toliau, taikymo sritis yra atidžiai apribota ir jame nustatytos griežtos duomenų apsaugos garantijos.

Būtinybė naudoti PNR duomenis ribotai ir laikantis griežtų duomenų apsaugos garantijų pagrindžiama ir tam tikrais faktiniais elementais, kaip nurodyta prie šio pasiūlymo pridedamame poveikio vertinime. Kadangi nėra suderintų ES lygmens PNR duomenų rinkimo ir tvarkymo nuostatų, negalima gauti išsamios statistikos dėl apimties, kuria tokie duomenys padeda užkirsti kelią sunkiems nusikaltimams ir terorizmui, juos nustatyti, tirti ir patraukti už juos baudžiamojon atsakomybėn. Vis dėlto PNR duomenų naudojimo būtinybė yra grindžiama ir trečiųjų šalių bei valstybių narių, kurios jau naudoja PNR duomenis teisėsaugos tikslais, pateikta informacija.

Tokių šalių patirtis rodo, kad naudojant PNR duomenis pavyko pasiekti esminę pažangą, visų pirma kovojant su narkotikais, prekyba žmonėmis ir terorizmu, ir geriau suvokti teroristų ir kitų nusikaltėlių tinklų sudėtį ir operacijas. Kalbant apie narkotikus, valstybės narės nurodė, kad dauguma jų konfiskuoti tikru laiku ir perspektyviai pasinaudojus PNR duomenimis. Belgija pranešė, kad 2009 m. 95 proc. visų narkotikų konfiskuoti vien dėl to arba daugiausia dėl to, kad pasinaudota PNR duomenimis. Švedija pranešė, kad 2009 m. 65–75 proc. visų narkotikų konfiskuoti vien dėl to arba daugiausia dėl to, kad pasinaudota PNR duomenimis. Tokiu būdu konfiskuoti 278,9 kilogramo kokaino ir papildomas heroino ir kitų narkotikų kiekis. Jungtinė Karalystė pranešė, kad per šešis 2010 m. mėnesius vien dėl to arba daugiausia dėl to, kad pasinaudota PNR duomenimis, konfiskuota 212 kilogramų kokaino ir 20 kilogramų heroino.

• Bendrosios aplinkybės

2007 m. lapkričio 6 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl keleivio duomenų įrašo naudojimo teisėsaugoje¹³ (toliau – 2007 m. pasiūlymas). Dėl pasiūlymo išsamiai diskutuota Tarybos darbo grupėse, ir diskusijose padaryta pažanga patvirtinta 2008 m. sausio, liepos ir lapkričio mėn. Teisingumo ir vidaus reikalų taryboje. Per diskusijas dėl pasiūlymo darbo grupėse pavyko susitarti dėl daugumos pasiūlymo nuostatų¹⁴.

2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Sutarčiai dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), Komisijos pasiūlymas, kurio Taryba dar nebuvo priėmusi, nustojo galioti. Šis pasiūlymas keičia 2007 m. pasiūlymą ir yra grindžiamas SESV nuostatomis. Jame atsižvelgta į 2008 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento rezoliucijoje¹⁵ pateiktas rekomendacijas ir į naujausius 2009 m. vykusių Tarybos darbo grupių diskusijų rezultatus. Be to, pasiūlyme atsižvelgta ir į Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno¹⁶, 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės¹⁷ ir Pagrindinių teisių agentūros¹⁸ nuomones.

• Pasiūlymo srityje taikomos priemonės

¹³ COM(2007) 654.

¹⁴ Tarybos dokumentas 5618/2/09 REV 2, 2009 6 29.

¹⁵ P6_TA(2008) 0561.

¹⁶ OL C 110, 2008 5 1.

¹⁷ Nuomonė Nr. 145, 2007 12 5.

¹⁸ http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/FRA_opinion_PNR_en.pdf.

PNR duomenys skiriasi nuo išankstinės informacijos apie keleivius (API) ir neturėtų būti su ja painiojami. API duomenys – iš mašininiu būdu nuskaitymų keleivių pasų dalies paimti biografiniai duomenys, kurie apima asmens vardą ir pavardę, gimimo vietą ir pilietybę, paso numerį ir jo galiojimo pabaigos datą. Jie skiriasi nuo PNR duomenų, o jų taikymo sritis labiau ribota.

ES API naudojimas reguliuojamas API direktyva¹⁹. Pagal direktyvą kiekvienos valstybės narės prašymu sienų kontrolės tarnyboms turėtų būti suteikti API duomenys apie skrydžius į ES teritoriją sienų kontrolės gerinimo ir kovos su neteisėta imigracija tikslais. Nors jų naudojimas teisėsaugos tikslais direktyvoje leidžiamas, tai įmanoma tik jeigu laikomasi konkrečių kriterijų. Todėl, nors API duomenis teisėsaugos institucijos kai kuriais atvejais naudoja įtariamiesiems ir ieškomiems asmenims nustatyti, jie daugiausia naudojami tapatybei patikrinti ir kaip sienų kontrolės ir valdymo priemonė. Be to, remdamosi API duomenimis teisėsaugos institucijos negali atlikti keleivių vertinimo, todėl tokie duomenys nepadedą nustatyti nežinomų nusikaltėlių ar teroristų.

Šengeno informacinė sistema (SIS) siekiama išlaikyti visuomenės saugumą, taip pat ir nacionalinį saugumą, Šengeno erdvėje. SIS yra centralizuota informacinė sistema, kurią sudaro visų dalyvaujančių valstybių nacionalinės sudedamosios dalys ir Prancūzijoje įsikūręs techninės paramos funkcijas atliekantis padalinys. Valstybės narės gali pateikti perspėjimus apie asmenis, ieškomus norint juos suimti ekstradicijos tikslu; trečiųjų šalių piliečius, kuriems turi būti neleista atvykti; dingusius asmenis; liudytojus arba asmenis, kurie šaukiami atvykti į teismą; asmenis ir transporto priemones, kurie turi būti papildomai patikrinti; dingusias arba pavogtas transporto priemones, dokumentus ir šaunamuosius ginklus; taip pat įtartinus banknotus.

Vizų informacinė sistema (VIS) atlieka dvi funkcijas: jos paskirtis – padėti įgyvendinti bendrą vizų politiką palengvinant prašymų išduoti vizą nagrinėjimą ir supaprastinant patikrinimų prie išorės sienų tvarką ir kartu stiprinti grėsmių valstybių narių vidaus saugumui prevenciją. Tai centralizuota informacinė sistema, kurią sudaro visų dalyvaujančių valstybių nacionalinės sudedamosios dalys ir Prancūzijoje įsikūręs techninės paramos funkcijas atliekantis padalinys. VIS naudos biometrinių duomenų atitikties tikrinimo sistemą, siekiant patikimai palyginti pirštų atspaudus ir patikrinti vizų turėtojų tapatybę prie ES išorės sienų. Sistemoje bus pateikiami prašymų išduoti vizą duomenys, nuotraukos, pirštų atspaudai, susiję vizas išduodančių institucijų sprendimai ir susijusių prašymų sąsajos.

Todėl API, SIS ir VIS daugiausia naudojamos tapatybei patikrinti ir kaip sienų valdymo priemonės ir yra naudingos tik tais atvejais, kai įtariamojo tapatybė žinoma. Šios priemonės nenaudingos nei atliekant asmenų vertinimą, nei nustatant nežinomus nusikaltėlius ar teroristus.

ES yra pasirašiusi susitarimus su Jungtinėmis Valstijomis, Kanada ir Australija dėl PNR duomenų perdavimo kovojant su sunkiais tarpvalstybiniais nusikaltimais ir terorizmu; susitarimai taikomi tik kelionėms lėktuvu. Juose reikalaujama, kad oro vežėjai, renkantys keleivių PNR duomenis savo pačių komerciniais tikslais, perduotų šiuos duomenis kompetentingoms Jungtinių Valstijų, Kanados ir Australijos institucijoms. Dėl šių trijų susitarimų bus iš naujo deramasi 2011 m. Kitos šalys, tiksliau, Pietų Korėja ir Japonija, taip pat paprašė derėtis dėl tokių susitarimų. 2010 m. rugsėjo 21 d. Komunikate dėl keleivio

¹⁹ 2004 m. rugpjūčio 29 d. Direktyva 2004/82/EB.

duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo trečiosioms šalims bendros koncepcijos²⁰ Komisija nurodė esminius ES politikos šioje srityje elementus. Šis pasiūlymas visapusiškai suderintas su tame komunikate nustatyta politika.

- **Derėjimas su kitomis ES politikos sritimis ir tikslais**

Šengeno informacinė sistema (SIS)²¹, antrosios kartos Šengeno informacinė sistema (SIS II)²², Vizų informacinė sistema (VIS)²³ ir numatoma Atvykimo ir išvykimo sistema bei Registruotų keliautojų programa yra ES priemonės, tiesiogiai susijusios su pasienyje atliekamais fiziniais veiksmais.

Nors PNR yra su kelione susiję keleivių duomenys, jie daugiausia naudojami ne kaip sienų kontrolės, o kaip kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo priemonė. Jie naudojami prieš kertant sieną, ne sienos kirtimo punkte. Pagrindinis PNR duomenų naudojimo tikslas – visų pirma kovoti su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais, o ne kovoti su neteisėta imigracija ir palengvinti sienų kontrolę.

Pasiūlymu nebus pakeistos dabartinės ES sienų kontrolės vykdymo taisyklės ar ES taisyklės, kuriomis reguliuojamas atvykimas į Sąjungos teritoriją ir išvykimas iš jos, ir joms nebus daroma įtakos. Pasiūlymas bus taikomas lygiagrečiai ir šių taisyklių nepažeis.

- **Poveikis pagrindinėms teisėms**

Šis pasiūlymas visiškai atitinka bendrą tikslą sukurti Europos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Dėl siūlomų nuostatų pobūdžio pasiūlymas išsamiai išnagrinėtas, kad būtų užtikrinta, kad jo nuostatos būtų suderinamos su pagrindinėmis teisėmis ir visų pirma teise į asmens duomenų apsaugą, kaip nustatyta ES pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnyje ir nurodyta prie šio pasiūlymo pridedamame poveikio vertinime. Pasiūlymas taip pat atitinka SESV 16 straipsnį, kuriuo garantuojama kiekvieno asmens teisė į asmens duomenų apsaugą.

Pasiūlymas suderinamas su duomenų apsaugos principais, o jo nuostatos atitinka Tarybos pamatinį sprendimą 2008/977/TVR dėl asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminių bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, apsaugos²⁴ (toliau – Pamatinis sprendimas 2008/977/TVR). Juo asmenims suteikiama teisė susipažinti, ištaisyti, ištrinti ir blokuoti, taip pat teisė gauti kompensaciją ir teisė į teisminį teisės gynimo būdą. Be to, siekiant laikytis proporcingumo principo, nustatytos tam tikros sritys, kurioms pasiūlymu bus taikomos griežtesnės duomenų apsaugos taisyklės nei nustatytos Pamatiniame sprendime 2008/977/TVR.

Visų pirma pasiūlymo taikymo sritis yra griežtai apribota, ir teisėsaugos institucijoms PNR duomenis leidžiama naudoti tik kovos su baigtiniame sąraše išvardytų konkrečių sunkių nusikaltimų, už kuriuos, be kita ko, valstybėje narėje turi būti skiriama bent trejų metų laisvės

²⁰ COM(2010) 492.

²¹ Konvencija dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo, sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000 9 22, p. 19).

²² Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006, Sprendimas 2007/533/TVR, Reglamentas (EB) Nr. 1986/2006.

²³ Tarybos sprendimas 2004/512/EB, Reglamentas (EB) Nr. 767/2008, Tarybos sprendimas 2008/633/TVR. Taip pat žr. 2004 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Tarybos deklaraciją dėl kovos su terorizmu.

²⁴ OL L 350, 2008 12 30, p. 60.

atėmimo bausmė, tikslais. Be to, siekiant užtikrinti, kad nekaltų ir neįtariamų asmenų duomenų tvarkymas išliktų kuo labiau ribotas, kai kurie pasiūlymo taikymo srities aspektai, susiję su vertinimo kriterijų kūrimu ir taikymu, buvo dar labiau apriboti ir taikomi tik sunkiems nusikaltimams, kurie kartu yra tarpvalstybinio pobūdžio, t. y. glaudžiai susiję su keliavimu ir todėl su tvarkomų duomenų rūšimi. Pasiūlymu leidžiama PNR duomenis saugoti ne ilgesnį kaip 5 metų laikotarpį, kuriam praėjus duomenis būtina ištrinti. Be to, duomenys po labai trumpo 30 dienų laikotarpio turi būti anonimizuoti, nes praėjus tam laikotarpiui PNR duomenimis galima naudotis perspektyviuoju būdu, remiantis anonimizuotais duomenimis. Neskelbtinų duomenų, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai atskleidžiama asmens rasė ar etninė kilmė, religiniai, filosofiniai ar politiniai įsitikinimai, narystė profesinėse sąjungose, sveikatos būklė ar seksualinis gyvenimas, rinkimas ir naudojimas draudžiami. Be to, pasiūlyme nustatyta, kad valstybė narė neturi teisės priimti sprendimo, dėl kurio asmeniui kyla neigiamų teisinių pasekmių arba kuris jį labai paveikia, jei toks sprendimas grindžiamas vien tik automatizuotu PNR duomenų tvarkymu. Be to, toks sprendimas jokiais aplinkybėmis negali būti grindžiamas asmens rase ar etnine kilmė, religiniais, filosofiniais ar politiniais įsitikinimais, naryste profesinėse sąjungose, sveikatos būkle ar seksualiniu gyvenimu. Galiausiai vežėjai turi perduoti PNR duomenis tik naudodami vadinamąjį eksporto metodą, o tai reiškia, kad valstybės narės neturės tiesioginės prieigos prie vežėjų IT sistemų. Valstybės narės PNR duomenis gali perduoti trečiosioms šalims tik labai ribotomis aplinkybėmis ir tik atskirai įvertinus kiekvieną konkretų atvejį. Siekiant užtikrinti duomenų apsaugos veiksmingumą ir aukštą lygį, valstybės narės turi užtikrinti, kad nepriklausoma nacionalinė priežiūros institucija (duomenų apsaugos institucija) patartų, kaip tvarkyti PNR duomenis, ir tai prižiūrėtų. Valstybės narės taip pat turi įsteigti vieną paskirtą skyrių (informacijos apie keleivius skyrių), atsakingą už duomenų tvarkymą ir apsaugą. Informacijos apie keleivius skyrius turi registruoti ar dokumentuoti visus PNR duomenų tvarkymo atvejus duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimo, savistabos ir deramo duomenų vientisumo ir duomenų tvarkymo saugumo užtikrinimo tikslais. Valstybės narės taip pat privalo užtikrinti, kad keleiviai būtų aiškiai ir tiksliai informuoti apie PNR duomenų rinkimą ir savo teises.

Todėl pasiūlymas ne tik atitinka galiojančias duomenų apsaugos taisykles ir principus, bet ir numato tam tikras garantijas, kuriomis užtikrinama visapusiška atitiktis proporcingumo principui ir garantuojama aukšto lygio pagrindinių teisių apsauga.

2. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Konsultacijų metodai, pagrindiniai tiriamieji sektoriai ir bendras respondentų apibūdinimas

Rengdama 2007 m. pasiūlymą, 2006 m. gruodžio mėn. Komisija pateikė klausimyną, kad pasikonsultuotų su visomis suinteresuotosiomis šalimis. Klausimynas buvo išsiųstas visoms valstybėms narėms, valstybių narių duomenų apsaugos institucijoms, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui, Europos aviakompanijų asociacijai (AEA), Amerikos oro transporto asociacijai (ATA), Tarptautinei oro vežėjų asociacijai (IACA), Europos regioninių aviakompanijų asociacijai (ERA) ir Tarptautinei oro transporto asociacijai (IATA). Atsakymai apibendrinti poveikio vertinime, pridėtame prie 2007 m. pasiūlymo. Po to Komisija pakvietė valstybes nares į susitikimą, kurio metu valstybių narių atstovai turėjo galimybę pasikeisti nuomonėmis.

Priėmus 2007 m. pasiūlymą visos suinteresuotosios šalys paskelbė dėl jo savo pozicijas. 2008 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl pasiūlymo²⁵. Valstybės narės savo pozicijas išreiškė per diskusijas Tarybos darbo grupėse²⁶. Savo nuomones pateikė Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas²⁷, 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupė²⁸ ir Pagrindinių teisių agentūra²⁹.

Atsakymų santrauka

Pagrindinė Europos Parlamento rezoliucijoje išsakyta kritika buvo ta, kad nepakankamai įrodytas siūlomų veiksmų poreikis. Parlamentas iškėlė klausimą, ar pasiūlymas atitinka standartą, kurį privaloma užtikrinti pagrindžiant kišimąsi į teisę į duomenų apsaugą. Rezoliucijoje išreikštas Parlamento susirūpinimas, kad nebuvo įvertinta papildoma pasiūlymo nauda, atsižvelgiant į kitas iniciatyvas sienų politikos srityje. Kalbant apie duomenų apsaugą, Parlamentas pageidavo aiškiai apriboti tikslus ir pabrėžė, kad tik konkrečios institucijos turėtų turėti galimybę susipažinti su PNR duomenimis. Galiausiai Parlamentas išreiškė susirūpinimą, kad siūlomas automatinio PNR duomenų vertinimo metodas, naudojant faktinius iš anksto nustatytus vertinimo kriterijus, yra labai plataus masto duomenų naudojimas, ir pabrėžė, kad toks vertinimas niekada neturėtų baigtis klasifikavimu, pagrįstu neskelbtiniais duomenimis.

29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupė manė, kad pasiūlymas neproporcingas ir kad jis gali pažeisti teisę į duomenų apsaugą. Ji taip pat suabejojo dėl duomenų apsaugos reglamentavimo, nes Pamatinis sprendimas 2008/977/TVR neapima duomenų tvarkymo šalies viduje. Ji manė, kad nepakankamai įrodytas pasiūlymo poreikis, kad duomenų saugojimo laikotarpis (13 metų) neproporcingas ir kad duomenims perduoti reikėtų naudoti tik eksporto metodą.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas suabejojo, ar įrodytas pasiūlymo būtinumas ir proporcingumas, nes pasiūlymas susijęs su nekaltų asmenų duomenų rinkimu. Jis kritikavo pasiūlymą kaip prisidedantį prie visuotinio sekimo ir suabejojo dėl duomenų apsaugos reglamentavimo, nes Pamatinis sprendimas 2008/977/TVR neapima duomenų tvarkymo šalies viduje. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas konkrečiai pasiūlė tiksliau apibrėžti institucijas, kurios galėtų susipažinti su PNR duomenimis, ir duomenų perdavimo trečiosioms šalims sąlygas.

Pagrindinių teisių agentūra taip pat išreiškė nuomonę, kad neįrodytas pasiūlymo būtinumas ir proporcingumas, ir manė, kad pasiūlyme turėtų būti nustatyta daugiau garantijų, kad būtų išvengta klasifikavimo, grindžiamo neskelbtiniais duomenimis.

Savo nuomones dėl pasiūlymo pateikė ir kai kurios aviakompanijų asociacijos, tiksliau, Tarptautinė oro transporto asociacija (IATA) ir Europos aviakompanijų asociacija (AEA). Jos labiausiai kritikavo decentralizuotą pasiūlymo struktūrą ir pabrėžė, kad centralizuotas duomenų rinkimas finansiniu požiūriu palankesnis vežėjams. Jos taip pat kritikavo eksporto metodo pasirinkimą ir ragino perdavimo metodą leisti pasirinkti vežėjams.

²⁵ P6_TA(2008) 0561.

²⁶ Tarybos dokumentas Nr. 17024/09, 2009 12 2.

²⁷ OL C 110, 2008 5 1.

²⁸ Bendra nuomonė dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) naudojimo teisės saugoje pasiūlymo, Komisijos pateikto 2007 m. lapkričio 6 d. (WP 145, 2007 12 05), http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp145_lt.pdf.

²⁹ http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/FRA_opinion_PNR_en.pdf.

Konsultacijų procesas buvo labai svarbus rengiant teisės akto pasiūlymą. Nors suinteresuotosios šalys nebuvo įsitikinusios dėl PNR duomenų naudojimo būtinumo, jos visos sutiko, kad ES lygmens teisės aktai yra geriau nei skirtingų nacionalinių PNR sistemų plėtotė. Po konsultacijų apribotas tokių duomenų naudojimo tikslas (kova su teroristiniais nusikaltimais ir sunkiais nusikaltimais) ir apribota pasiūlymo taikymo sritis (oro transportas). Buvo pasirinktas griežtas duomenų apsaugos reglamentavimas, taip pat konkretus duomenų saugojimo laikotarpis ir neskelbtinų duomenų, kaip antai duomenų, kuriais atskleidžiama asmens rasė ar etninė kilmė, religiniai, filosofiniai ar politiniai įsitikinimai, narystė profesinėse sąjungose, sveikatos būklė ar seksualinis gyvenimas, naudojimo draudimas. Pasirinktas eksporto metodas ir nustatyti griežti tolesnio duomenų perdavimo trečiosioms šalims apribojimai.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Komisija atliko darbo programoje numatytą poveikio vertinimą³⁰.

Poveikio vertinime nagrinėtos keturios pagrindinės galimybės, kurių kiekviena turėjo du variantus:

A politikos galimybė, kuria klausimas nesprendžiamas ES lygmeniu ir išlaikomas *status quo*.

B politikos galimybė, kuria sprendžiama dėl PNR duomenų rinkimo ir tvarkymo sistemos struktūros. B.1 galimybė: decentralizuotas valstybių narių atliekamas duomenų rinkimas ir tvarkymas; B.2 galimybė: centralizuotas duomenų rinkimas ir tvarkymas ES lygmeniu.

C politikos galimybė, kuria sprendžiama dėl siūlomų priemonių tikslo ribojimo. C.1 galimybė: susipažinimas su informacija tik teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ar patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybės tikslais; C.2 galimybė: susipažinimas su informacija teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ar patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybės tikslais ir kitų sričių politikos tikslais.

D politikos galimybė, kuria sprendžiama dėl transporto rūšių, kurioms turėtų galioti siūlomos priemonės. D.1 galimybė: tik oro vežėjai; D.2 galimybė: oro, jūros ir geležinkelių vežėjai.

Galimybės įvertintos pagal šiuos kriterijus: saugumas ES, asmens duomenų apsauga, valdžios institucijų sąnaudos, vežėjų ir su konkurencija vidaus rinkoje susijusios sąnaudos ir skatinimas laikytis bendro požiūrio.

Poveikio vertinime padaryta išvada, kad geriausia politikos galimybė yra teisės akto pasiūlymas, taikomas kelionėms oru, decentralizuotai renkant PNR duomenis teroristinių nusikaltimų ir kitų sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ar patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybės tikslais (B1, C1 ir D1 derinys). Taip būtų sustiprintas saugumas ES, kartu iki minimumo sumažinant poveikį asmens duomenų apsaugai ir išlaikant priimtina sąnaudų lygį.

³⁰ SEC(2011) 132.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

- **Siūlomų veiksmų santrauka**

Pasiūlymu siekiama suderinti valstybių narių nuostatas dėl oro vežėjų, vykdančių skrydžius tarp trečiosios šalies ir bent vienos valstybės narės teritorijos, pareigų perduoti PNR duomenis kompetentingoms institucijoms teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybės tikslais. Visas PNR duomenų tvarkymas pagal šį pasiūlymą atitiks Pamatiniu sprendimu 2008/977/TVR nustatytas duomenų apsaugos taisykles.

- **Teisinis pagrindas**

SESV ir visų pirma 82 straipsnio 1 dalies d punktas ir 87 straipsnio 2 dalies a punktas.

- **Subsidiarumo principas**

Teisėsaugos institucijoms reikia suteikti veiksmingas kovos su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais priemones. Kadangi dauguma sunkiausių nusikaltimų ir teroro aktų yra susiję su kokia nors tarptautine kelione, institucijos turi naudotis PNR duomenimis, kad užtikrintų ES vidaus saugumą. Be to, valstybių narių kompetentingų institucijų atliekami tyrimai teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybės tikslais labai priklauso nuo tarptautinio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo.

Dėl laisvo asmenų judėjimo Šengeno erdvėje reikia, kad visos valstybės narės rinktų, tvarkytų PNR duomenis ir jais keistųsi, kad būtų išvengta saugumo spragų. Veikiant kartu ir suderintai šia priemone bus prisidėta didinant ES saugumą.

ES lygmens veiksmai padės užtikrinti, kad būtų suderintos valstybių narių duomenų apsaugos užtikrinimo nuostatos. Skirtingos valstybių narių, kurios jau nustatė panašius mechanizmus ar tai padarys ateityje, sistemos gali turėti neigiamos įtakos oro vežėjams, nes jiems gali reikėti laikytis kelių galimai skirtingų nacionalinių reikalavimų, pavyzdžiui, susijusių su perduotos informacijos rūšimi ir šios informacijos perdavimo valstybėms narėms sąlygomis. Be to, šie skirtumai gali neigiamai paveikti veiksmingą valstybių narių bendradarbiavimą teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybės tikslais.

Kadangi šio pasiūlymo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, galima daryti išvadą, kad ES ne tik turi teisę imtis veiksmų, bet ir yra geriau pasirengusi to imtis nei atskirai veikiančios valstybės narės. Todėl pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą, nustatytą Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje.

- **Proporcingumo principas**

Siūlomas sistemingas PNR duomenų, susijusių su skrydžiais į ES iš trečiųjų šalių, rinkimas, analizė ir saugojimas griežtai laikantis duomenų apsaugos garantijų, sustiprintų teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevenciją, nustatymą, tyrimą ir patraukimą už juos baudžiamojon atsakomybės, ir toks rinkimas, analizė ir saugojimas yra būtini siekiant įveikti šias saugumo grėsmes.

Pasiūlymo taikymo sritis apima tik tuos aspektus, kuriems būtinas suderintas ES požiūris, įskaitant būdų, kuriais valstybės narės gali naudoti PNR duomenis, apibrėžti, reikiamų duomenų rinkimą, galimo informacijos naudojimo tikslus, valstybių narių PNR skyrių keitimąsi duomenimis ir technines tokio keitimosi sąlygas.

Siūloma priemonė – direktyva. Decentralizuotos sistemos pasirinkimas reiškia, kad valstybės narės gali pasirinkti, kaip diegti savo PNR sistemas, ir pačios nuspręsti dėl tų sistemų techninių aspektų.

Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina ir proporcinga nurodytiems tikslams pasiekti.

- **Pasirinkta priemonė**

Siūloma priemonė – direktyva.

Kitos priemonės nebūtų tinkamos dėl toliau nurodytos priežasties.

Priemonės tikslas – suderinti valstybių narių teisės aktus, todėl bet kuri kita priemonė nei direktyva nebūtų tinkama.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio ES biudžetui.

5. PAPILDOMA INFORMACIJA

- **Imitacija, bandymų etapas ir pereinamasis laikotarpis**

Šiam pasiūlymui bus taikomas dvejų metų pereinamasis laikotarpis, per kurį reikės jį įgyvendinti. Pereinamasis laikotarpis taip pat bus taikomas PNR duomenų rinkimui: per 6 metus nuo direktyvos įsigaliojimo norima pasiekti, kad būtų renkami visų skrydžių duomenys.

- **Teritorinis taikymas**

Siūloma direktyva bus skirta valstybėms narėms. Direktyvos taikymo Jungtinei Karalystei, Airijai ir Danijai sąlygos bus nustatytos pagal prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtų protokolų Nr. 21 ir 22 nuostatas.

- **Peržiūra, pakeitimas, laikino galiojimo sąlyga**

Pasiūlyme nustatyta sąlyga, kuria numatoma direktyvos veikimo peržiūra praėjus ketveriems metams po jos perkėlimo į nacionalinę teisę ir speciali galimos direktyvos apimties išplėtimo peržiūra, siekiant įtraukti ES viduje vykdomų skrydžių keleivių PNR duomenis.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl keleivio duomenų įrašo duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 82 straipsnio 1 dalies d punktą ir 87 straipsnio 2 dalies a punktą,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

perdavus įstatymo galią turinčio teisės akto projektą nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę³²,

pasikonsultavę su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) 2007 m. lapkričio 6 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl keleivio duomenų įrašo naudojimo teisėsaugoje³³. Tačiau 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Komisijos pasiūlymas, kurio iki to laiko Taryba nebuvo priėmusi, nustojo galioti.
- (2) Dokumente „Stokholmo programa. Atvira ir saugi Europa piliečių labui ir saugumui“³⁴ Komisija raginama pateikti pasiūlymą dėl PNR duomenų naudojimo terorizmo ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais.
- (3) 2010 m. rugsėjo 21 d. Komunikate dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo trečiosioms šalims bendros koncepcijos³⁵ Komisija pateikė tam tikrus esminius Sąjungos politikos šioje srityje elementus.

³¹ OL C, ..., p.

³² OL C, ..., p.

³³ COM(2007) 654.

³⁴ Tarybos dokumentas Nr. 17024/09, 2009 12 2.

³⁵ COM(2010) 492.

- (4) 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/82/EB dėl oro vežėjų įpareigojimo perduoti keleivių duomenis³⁶ reguliuojamas oro vežėjų atliekamas išankstinės informacijos apie keleivius perdavimas kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, kurio tikslas – pagerinti sienų kontrolę ir kovoti su neteisėta imigracija.
- (5) PNR duomenys būtini siekiant veiksmingos teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn ir didesnio vidaus saugumo.
- (6) Lyginant PNR duomenis su įvairiose ieškomų asmenų ir daiktų duomenų bazėse esančiais duomenimis, teisėsaugos institucijoms lengviau užkirsti kelią sunkiems nusikaltimams, įskaitant teroro aktus, juos nustatyti, tirti ir patraukti už juos baudžiamojon atsakomybėn, rasti įrodymų ir reikiama atvejais rasti įtariamųjų bendrininkus ir atkleisti nusikaltėlių tinklus.
- (7) PNR duomenys suteikia galimybę teisėsaugos institucijoms nustatyti asmenis, kurie iki tol nebuvo žinomi, t. y. asmenis, kurie anksčiau nebuvo įtariamieji dėl sunkaus nusikaltimo ar terorizmo, bet kurie, kaip matyti iš duomenų analizės, gali būti susiję su tokiu nusikaltimu, ir todėl juos turėtų išsamiau patikrinti kompetentingos institucijos. Naudodamosi PNR duomenimis teisėsaugos institucijos turi galimybę kitais būdais nei tvarkydamos kitas asmens duomenų kategorijas kovoti su sunkių nusikaltimų ir terorizmo grėsme. Tačiau, siekiant užtikrinti, kad nekaltų ir neįtariamų asmenų duomenų tvarkymas išliktų kuo labiau ribotas, PNR duomenų naudojimo aspektai, susiję su vertinimo kriterijų kūrimu ir taikymu, turėtų būti dar labiau apriboti ir taikomi tik sunkiems nusikaltimams, kurie kartu yra tarpvalstybinio pobūdžio, t. y. glaudžiai susiję su keliavimu ir dėl to su tvarkomų duomenų rūšimi.
- (8) Asmens duomenų tvarkymas privalo būti proporcingas konkrečiam saugumo tikslui, kurio siekiama pagal šią direktyvą.
- (9) Tam tikrais atvejais naudinga PNR duomenis naudoti kartu su išankstinės informacijos apie keleivius duomenimis: taip valstybėms narėms lengviau patikrinti asmens tapatybę ir padidinama jų teisėsaugos veiksmų vertė.
- (10) Siekiant teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn, svarbu, kad visos valstybės narės priimtų nuostatas, kuriomis nustatomos oro vežėjų, vykdančių tarptautinius skrydžius į Europos Sąjungos valstybių narių teritoriją arba iš jos, pareigos.
- (11) Oro vežėjai jau renka ir tvarko savo keleivių PNR duomenis savo pačių komerciniais tikslais. Šia direktyva neturėtų būti nustatytos jokios oro vežėjų pareigos iš keleivių rinkti arba saugoti kokius nors papildomus duomenis arba jokios keleivių pareigos pateikti bet kokius papildomus duomenis, be tų, kurie jau teikiami oro vežėjams.
- (12) Turėtų būti taikoma Tarybos pamatinio sprendimo 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu 1–4 straipsniuose nustatyta teroristinių nusikaltimų apibrėžtis³⁷. Turėtų būti taikoma 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl

³⁶ OL L 261, 2004 8 6, p. 24.

³⁷ OL L 164, 2002 6 22, p. 3. Sprendimas su pakeitimais, padarytais 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2008/919/TVR (OL L 330, 2008 12 9, p. 21).

Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos³⁸ 2 straipsnyje nustatyta sunkių nusikaltimų apibrėžtis. Vis dėlto valstybės narės gali neįtraukti tų smulkių nusikaltimų, su kuriais, atsižvelgiant į atitinkamą baudžiamosios teisenos sistemą, susijęs PNR duomenų tvarkymas pagal šią direktyvą neatitiktų proporcingumo principo. Turėtų būti taikoma Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR 2 straipsnyje ir Jungtinių Tautų konvencijoje dėl tarptautinio organizuoto nusikalstamumo nustatyta sunkaus tarpvalstybinio nusikaltimo apibrėžtis.

- (13) PNR duomenys turėtų būti perduodami atitinkamos valstybės narės vienam paskirtam skyriui (informacijos apie keleivius skyriui), kad būtų užtikrintas aiškumas ir sumažėtų oro vežėjų sąnaudos.
- (14) Bet kokių PNR duomenų, kuriuos prašo suteikti informacijos apie keleivius skyrius, sąrašų turinys turėtų būti nustatytas laikantis tikslo atsižvelgti į valdžios institucijų teisėtus teroristinių nusikaltimų ar sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn reikalavimus, tokiu būdu didinant vidaus saugumą Sąjungoje ir saugant pagrindines piliečių teises, ypač privatumo ir asmens duomenų apsaugos srityje. Tokiuose sąrašuose neturėtų būti jokių asmens duomenų, kuriais galėtų būti atskleista rasė ar etninė kilmė, politiniai, religiniai ar filosofiniai įsitikinimai, narys profesinėse sąjungose, arba duomenų apie atitinkamo asmens sveikatą ar lytinį gyvenimą. PNR duomenys turėtų apimti išsamią informaciją apie keleivio užsakymą ir kelionės maršrutą, kuria remdamosi kompetentingos institucijos gali nustatyti lėktuvu keliaujančius keleivius, keliančius grėsmę vidaus saugumui.
- (15) Šiuo metu galimi du duomenų perdavimo būdai: „importo“ metodas, kuriuo duomenų prašančios valstybės narės kompetentingos institucijos gali prisijungti prie oro vežėjo bilietų užsakymo sistemos ir nukopijuoti („importuoti“) prašomus duomenis, ir „eksporto“ metodas, kuriuo oro vežėjai duomenų prašančiai institucijai perduoda („eksportuoja“) prašomus PNR duomenis, taip leidžiant oro vežėjams toliau kontroliuoti, kokie duomenys teikiami. Laikoma, kad „eksporto“ metodas užtikrina aukštesnio lygio duomenų apsaugą ir turėtų būti privalomas visiems oro vežėjams.
- (16) Komisija remia veiklą, vykdomą įgyvendinant Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) gaires dėl PNR. Į šias gaires reikėtų atsižvelgti nustatant oro vežėjų valstybėms narėms teikiamiems PNR duomenims perduoti tinkamus duomenų formatus. Tuo motyvuojant, tokie tinkami duomenų formatai ir atitinkami protokolai, taikomi oro vežėjų atliekamam duomenų perdavimui, turėtų būti nustatyti pagal patariamąją procedūrą, numatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. [.....].
- (17) Valstybės narės turėtų imtis visų būtinų priemonių sudaryti sąlygas oro vežėjams vykdyti savo pareigas pagal šią direktyvą. Pareigų perduoti PNR duomenis nesilaikantiems oro vežėjams valstybės narės turėtų nustatyti atgrasomąsias, veiksmingas ir proporcingas sankcijas, įskaitant finansines nuobaudas. Kai rimti pažeidimai yra pakartotiniai ir gali kliudyti pasiekti pagrindinius šios direktyvos tikslus, šios sankcijos išimtiniais atvejais gali apimti tokias priemones kaip transporto

³⁸

OL L 190, 2002 7 18, p. 1.

priemonių sulaikymas, areštavimas ar konfiskavimas arba veiklos licencijos laikinas sustabdymas ar atėmimas.

- (18) Kiekviena valstybė narė turėtų įvertinti galimas su teroristiniais nusikaltimais ir sunkiais nusikaltimais susijusias grėsmes.
- (19) Visapusiškai atsižvelgiant į teisę į asmens duomenų apsaugą ir teisę į nediskriminavimą, joks sprendimas, dėl kurio asmeniui kyla neigiamų teisinių pasekmių arba kuris jį labai paveikia, negali būti priimamas, jei jis grindžiamas vien tik automatizuotu PNR duomenų tvarkymu. Be to, joks tokio tipo sprendimas neturėtų būti priimtas dėl asmens rasės ar etninės kilmės, religinių, filosofinių ar politinių įsitikinimų, narystės profesinėse sąjungose, sveikatos būklės ar seksualinio gyvenimo.
- (20) Prireikus valstybės narės turėtų dalytis jų gaunamais PNR duomenimis su kitomis valstybėmis narėmis, kai juos būtina perduoti teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais. Šios direktyvos nuostatomis neturėtų būti prieštaraujama kitiems Sąjungos teisės aktams dėl keitimosi informacija tarp policijos ir teisminių institucijų, įskaitant 2009 m. balandžio 6 d. Tarybos sprendimą 2009/371/TVR dėl Europos policijos biuro (Europolio) įsteigimo³⁹ ir 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2006/960/TVR dėl keitimosi informacija ir žvalgybos informacija tarp Europos Sąjungos valstybių narių teisėsaugos institucijų supaprastinimo⁴⁰. Toks teisėsaugos ir teisminių institucijų keitimasis PNR duomenimis turėtų būti reguliuojamas policijos ir teisminio bendradarbiavimo taisyklėmis.
- (21) PNR duomenų saugojimo laikotarpis turėtų būti proporcingas teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslams. Dėl duomenų pobūdžio ir jų naudojimo būdų būtina, kad PNR duomenys būtų laikomi pakankamai ilgą laikotarpį, kad juos būtų galima panaudoti atliekant analizę ir tyrimus. Siekiant išvengti neproporcingo duomenų naudojimo, būtina užtikrinti, kad praėjus pradiniam laikotarpiui duomenys būtų anonimizuoti ir su jais būtų galima susipažinti tik laikantis labai griežtų ir ribojančių sąlygų.
- (22) Tais atvejais, kai konkretūs PNR duomenys buvo perduoti kompetentingai institucijai ir naudojami tiriant konkrečius nusikaltimus ar patraukiant baudžiamojon atsakomybėn, tokių duomenų saugojimas, kurį vykdo kompetentinga institucija, turėtų būti reguliuojamas pagal valstybės narės nacionalinę teisę, nepaisant šia direktyva nustatytų saugojimo laikotarpių.
- (23) Informacijos apie keleivius skyriaus ir kompetentingų institucijų vykdomam PNR duomenų tvarkymui kiekvienos valstybės narės viduje turėtų galioti asmens duomenų apsaugos pagal nacionalinę teisę standartai, atitinkantys 2008 m. lapkričio 27 d. Pamatinį sprendimą 2008/977/TVR dėl asmens duomenų, tvarkomų vykdančios policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, apsaugos⁴¹ (toliau – Pamatinis sprendimas 2008/977/TVR).

³⁹ OL L 121, 2009 5 15, p. 37.

⁴⁰ OL L 386, 2006 12 29, p. 89.

⁴¹ OL L 350, 2008 12 30, p. 60.

- (24) Atsižvelgiant į teisę į asmens duomenų apsaugą, duomenų subjektų teisės dėl jų PNR duomenų tvarkymo, kaip antai teisė susipažinti, teisė ištaisyti, ištrinti ir blokuoti, taip pat teisė gauti kompensaciją ir teisė į teismines teisės gynimo priemones, turėtų atitikti Pamatinį sprendimą 2008/977/TVR.
- (25) Atsižvelgdamos į keleivių teisę būti informuotiems apie jų asmens duomenų tvarkymą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jiems būtų suteikta tiksli informacija apie PNR duomenų rinkimą ir jų perdavimą informacijos apie keleivius skyriui.
- (26) Valstybėms narėms turėtų būti leista perduoti PNR duomenis trečiosioms šalims tik atskirai įvertinus kiekvieną konkretų atvejį ir laikantis Pamatinio sprendimo 2008/977/TVR. Siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą, tokiems perdavimams turėtų būti taikomi papildomi reikalavimai, susiję su perdavimo tikslu, gaunančiosios institucijos patikimumu ir trečiajai šaliai perduodamiems asmenų duomenims taikomomis garantijomis.
- (27) Įgyvendinant Pamatinį sprendimą 2008/977/TVR įsteigta nacionalinė priežiūros institucija taip pat turėtų teikti patarimus dėl šios direktyvos nuostatų taikymo ir įgyvendinimo ir tai prižiūrėti.
- (28) Šia direktyva nedaroma įtakos valstybių narių galimybei pagal jų vidaus teisę sukurti PNR duomenų rinkimo ir tvarkymo sistemą kitais tikslais, nei nustatyti šioje direktyvoje, ir nedaroma įtakos kitiems transporto paslaugų teikėjams, nei nurodyti šioje direktyvoje, kiek tai susiję su vidaus skrydžiais, atitinkančiais reikiamas duomenų apsaugos nuostatas, jeigu ta vidaus teise laikomasi Sąjungos *acquis*. PNR duomenų rinkimo vidaus skrydžiuose klausimą reikėtų konkrečiai apsvarstyti ateityje.
- (29) Dėl nacionalinių nuostatų, susijusių su asmens duomenų, įskaitant PNR duomenis, tvarkymu, teisinių ir techninių skirtumų oro vežėjai susiduria ir susidurs su skirtingais reikalavimais dėl perduotinos informacijos rūšių, taip pat su skirtingomis sąlygomis, kuriomis tokia informacija turi būti teikiama kompetentingoms nacionalinėms institucijoms. Šie skirtumai gali trukdyti veiksmingam kompetentingų nacionalinių institucijų bendradarbiavimui teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais.
- (30) Kadangi šios direktyvos tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi tų tikslų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali priimti priemones, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti.
- (31) Šia direktyva gerbiama pagrindinė teisė ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos principai, visų pirma teisė į asmens duomenų apsaugą, teisė į privatumą ir teisė į nediskriminavimą, kurios saugomos Chartijos 8, 7 ir 21 straipsniais, ir šią direktyvą reikia atitinkamai įgyvendinti. Direktyva suderinama su duomenų apsaugos principais, o jos nuostatos atitinka Pamatinį sprendimą 2008/977/TVR. Be to, siekiant laikytis proporcingumo principo, pagal direktyvą tam tikroms sritims bus taikomos griežtesnės duomenų apsaugos taisyklės nei nustatytos Pamatiniame sprendime 2008/977/TVR.

- (32) Visų pirma direktyvos apimtis yra maksimaliai apribota, ja leidžiama PNR duomenis saugoti nei ilgesnį kaip 5 metų laikotarpį, po kurio duomenys turi būti ištrinti, praėjus labai trumpam laikotarpiui duomenis būtina anonimizuoti, o neskelbtinų duomenų rinkimas ir naudojimas draudžiami. Siekiant užtikrinti duomenų apsaugos veiksmingumą ir aukštą lygį, valstybės narės privalo užtikrinti, kad nepriklausoma nacionalinė priežiūros institucija patartų, kaip tvarkyti PNR duomenis, ir tai prižiūrėtų. Visus PNR duomenų tvarkymo atvejus būtina registruoti ar dokumentuoti duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimo, taip pat savikontrolės ir deramo duomenų vientisumo ir duomenų tvarkymo saugumo užtikrinimo tikslais. Valstybės narės taip pat privalo užtikrinti, kad keleiviai būtų aiškiai ir tiksliai informuoti apie PNR duomenų rinkimą ir savo teises.
- (33) [Remdamasi Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 3 straipsnio nuostatomis, šios valstybės narės pranešė apie pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą] ARBA [Nepažeidžiant Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 4 straipsnio nuostatų, šios valstybės narės nedalyvaus priimant šią direktyvą, ir ji nebus joms privaloma ar taikoma].
- (34) Remdamasi Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsnių nuostatomis, Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą, ir ji nėra jai privaloma ar taikoma,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Direktyva numatoma, kad oro vežėjai perduoda tarptautinių skrydžių į valstybes nares ir iš jų keleivių duomenų įrašo duomenis, taip pat numatomas tokių duomenų tvarkymas, įskaitant valstybių narių vykdomą duomenų rinkimą, naudojimą ir saugojimą, ir tarpusavio keitimasis tokiais duomenimis.
2. Pagal šią direktyvą renkami PNR duomenys gali būti tvarkomi tik toliau nurodytais tikslais:
 - (a) teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais pagal 4 straipsnio 2 dalies b ir c punktus; ir

- (b) teroristinių nusikaltimų ir sunkių tarpvalstybinių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais pagal 4 straipsnio 2 dalies a ir d punktus.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) oro vežėjas – oro transporto įmonė, turinti galiojančią veiklos licenciją arba jos atitikmenį, suteikiantį teisę oro transportu vežti keleivius;
- b) tarptautinis skrydis – bet koks oro vežėjo suplanuotas reguliarus ar nereguliarus skrydis į valstybės narės teritoriją iš trečiosios šalies arba skrydis iš valstybės narės teritorijos, kurio galutinė paskirties vieta – trečioji šalis, abejais atvejais įskaitant skrydžius su persėdimu ir tranzitinius skrydžius;
- c) keleivio duomenų įrašas, arba PNR duomenys, – kiekvieno keleivio kelionės sąlygų įrašas, kuriame pateikiama visa informacija, reikalinga, kad kiekvienos asmens arba jo vardu užsakytos kelionės atveju užsakymus priimančios bei dalyvaujantys oro vežėjai galėtų tvarkyti ir kontroliuoti bilietų užsakymus; toks įrašas gali būti bilietų užsakymo sistemose, išvykimo kontrolės sistemose (DCS) arba tokias pačias funkcijas turinčiose lygiavertėse sistemose;
- d) keleivis – bet kuris asmuo, išskyrus įgulos narius, kuris vežėjo sutikimu yra vežamas arba turi būti vežamas orlaiviu;
- e) bilietų užsakymo sistema – oro vežėjo vidinė inventORIZAVIMO sistema, kurioje renkami bilietų užsakymams tvarkyti reikalingi PNR duomenys;
- f) eksporto metodas – metodas, kuriuo oro vežėjai prašomus PNR duomenis perduoda į duomenų prašančios institucijos duomenų bazę;
- g) teroristiniai nusikaltimai – nusikaltimai pagal nacionalinę teisę, nurodyti Tarybos pamatinio sprendimo 2002/475/TVR 1–4 straipsniuose;
- h) sunkūs nusikaltimai – nusikaltimai pagal nacionalinę teisę, nurodyti Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR 2 straipsnio 2 dalyje, jeigu pagal valstybės narės nacionalinę teisę už juos baudžiama laisvės atėmimo bausme arba laisvės apribojimu, kurio ilgiausias terminas – bent treji metai; vis dėlto valstybės narės gali neįtraukti tų smulkių nusikaltimų, su kuriais, atsižvelgiant į atitinkamą baudžiamosios teisenos sistemą, susijęs PNR duomenų tvarkymas pagal šią direktyvą neatitiktų proporcingumo principo;
- i) sunkūs tarpvalstybiniai nusikaltimai – nusikaltimai pagal nacionalinę teisę, nurodyti Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR 2 straipsnio 2 dalyje, jeigu pagal valstybės narės nacionalinę teisę už juos baudžiama laisvės atėmimo bausme arba laisvės apribojimu, kurio ilgiausias terminas – bent treji metai, ir jei:
 - i) jie įvykdyti daugiau nei vienoje valstybėje;

- ii) jie įvykdyti vienoje valstybėje, bet svarbūs pasirengimo jiems, jų planavimo, vadovavimo jiems ar jų kontrolės veiksmai vykdyti kitoje valstybėje;
- iii) jie įvykdyti vienoje valstybėje, bet yra susiję su organizuoto nusikalstamumo grupe, kuri nusikalstama veika užsiima daugiau nei vienoje valstybėje; arba
- iv) jie įvykdyti vienoje valstybėje, bet turi didelį poveikį kitai valstybei.

II SKYRIUS

VALSTYBIŲ NARIŲ PAREIGOS

3 straipsnis

Informacijos apie keleivius skyrius

1. Kiekviena valstybė narė įsteigia arba paskiria instituciją, kompetentingą vykdyti teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevenciją, nustatymą, tyrimą ir patraukimą už juos baudžiamojon atsakomybėn, arba tokios institucijos padalinį, kad jis atliktų informacijos apie keleivius skyriaus funkcijas ir iš oro vežėjų rinktų PNR duomenis, juos saugotų, analizuotų ir analizės rezultatus perduotų kompetentingoms 5 straipsnyje nurodytoms institucijoms. Jo darbuotojai gali būti deleguoti iš kompetentingų valdžios institucijų.
2. Dvi arba daugiau valstybių narių gali įsteigti arba paskirti vieną instituciją, kuri veiktų kaip jų informacijos apie keleivius skyrius. Toks informacijos apie keleivius skyrius įsteigiamas vienoje iš dalyvaujančių valstybių narių ir laikomas visų tokių dalyvaujančių valstybių narių nacionaliniu informacijos apie keleivius skyriumi. Dalyvaujančios valstybės narės susitaria dėl išsamių informacijos apie keleivius skyriaus veiklos taisyklių ir laikosi šia direktyva nustatytų reikalavimų.
3. Kiekviena valstybė narė per vieną mėnesį nuo informacijos apie keleivius skyriaus įsteigimo apie tai praneša Komisijai ir bet kuriuo metu gali atnaujinti savo pareiškimą. Komisija šią informaciją ir bet kokius atnaujinimus skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

PNR duomenų tvarkymas

1. Oro vežėjų pagal 6 straipsnį perduotus PNR duomenis, susijusius su tarptautiniais skrydžiais į kiekvienos valstybės narės teritoriją ar iš jos, renka atitinkamos valstybės narės informacijos apie keleivius skyrius. Jeigu oro vežėjų perduoti PNR duomenys apima daugiau duomenų, nei nurodyta priede, tokius duomenis gavęs informacijos apie keleivius skyrius juos iškart ištrina.
2. Informacijos apie keleivius skyrius PNR duomenis tvarko tik šiais tikslais:

- a) kad atliktų keleivių vertinimą prieš jų numatytą atvykimą į valstybę narę ar išvykimą iš jos ir nustatytų asmenis, kurie gali būti susiję su teroristiniu nusikaltimu arba sunkiu tarpvalstybiniu nusikaltimu ir kuriuos turi papildomai patikrinti 5 straipsnyje nurodytos kompetentingos institucijos. Atlikdamas tokį vertinimą, informacijos apie keleivius skyrius gali tvarkyti PNR duomenis pagal iš anksto nustatytus kriterijus. Valstybės narės užtikrina, kad bet koks automatizuotai tvarkant duomenis gautas teigiamas rezultatas būtų atskirai peržiūrėtas neautomatizuotu būdu, kad būtų patikrinta, ar 5 straipsnyje nurodyta kompetentinga institucija turi imtis veiksmų;
 - b) kad atliktų keleivių vertinimą prieš jų numatytą atvykimą į valstybę narę ar išvykimą iš jos ir nustatytų asmenis, kurie gali būti susiję su teroristiniu nusikaltimu arba sunkiu nusikaltimu ir kuriuos turi papildomai patikrinti 5 straipsnyje nurodytos kompetentingos institucijos. Atlikdamas tokį vertinimą, informacijos apie keleivius skyrius gali palyginti PNR duomenis su duomenimis atitinkamose duomenų bazėse, įskaitant tarptautines ar nacionalines duomenų bazines ar nacionalines Sąjungos duomenų bazių kopijas, kurios sukurtos remiantis Sąjungos teise ir skirtos ieškomiems asmenims ar daiktams arba asmenims ar daiktams, dėl kurių pateikti perspėjimai, laikydamasis tokioms byloms taikomų Sąjungos, tarptautinių ir nacionalinių taisyklių. Valstybės narės užtikrina, kad bet koks automatizuotai tvarkant duomenis gautas teigiamas rezultatas būtų atskirai peržiūrėtas neautomatizuotu būdu, kad būtų patikrinta, ar 5 straipsnyje nurodyta kompetentinga institucija turi imtis veiksmų;
 - c) kad, atskirai įvertinęs kiekvieną konkretų atvejį, vykdytų tinkamai pagrįstus kompetentingų institucijų prašymus konkrečiais atvejais pateikti PNR duomenis ir tvarkyti PNR duomenis teroristinių nusikaltimų ar sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamajon atsakomybėn tikslais ir kad kompetentingoms institucijoms pateiktų tokio tvarkymo rezultatus; ir
 - d) kad analizuotų PNR duomenis, siekdamas atnaujinti arba sukurti naujus kriterijus, naudojamus atliekant vertinimus, kuriais nustatomi asmenys, kurie gali būti susiję su teroristiniu nusikaltimu arba sunkiu tarpvalstybiniu nusikaltimu pagal a punktą.
3. Keleivių vertinimas prieš jų numatytą atvykimą į valstybę narę arba išvykimą iš jos, kaip nurodyta 2 dalies a punkte, vykdomas nediskriminuojamu būdu pagal valstybės narės informacijos apie keleivius skyriaus nustatytus vertinimo kriterijus. Valstybės narės užtikrina, kad informacijos apie keleivius skyrius vertinimo kriterijus nustatytų bendradarbiaudamas su 5 straipsnyje nurodytomis kompetentingomis institucijomis. Vertinimo kriterijai jokiais aplinkybėmis negrindžiami asmens rase ar etnine kilmė, religiniais, filosofiniais ar politiniais įsitikinimais, naryste profesinėse sąjungose, sveikatos būkle ar seksualiniu gyvenimu.
4. Valstybės narės informacijos apie keleivius skyrius pagal 2 dalies a ir b punktus nustatytų asmenų PNR duomenis arba PNR duomenų tvarkymo rezultatus tolesniam nagrinėjimui perduoda tos pačios valstybės narės atitinkamoms kompetentingoms institucijoms. Tokie duomenys perduodami tik atskirai įvertinant kiekvieną konkretų atvejį.

5 straipsnis

Kompetentingos institucijos

1. Kiekviena valstybė narė sudaro kompetentingų institucijų, turinčių teisę prašyti informacijos apie keleivius skyrių PNR duomenų arba PNR duomenų tvarkymo rezultatų arba juos gauti, kad galėtų toliau nagrinėti informaciją arba imtis atitinkamų veiksmų teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais, sąrašą.
2. Kompetentingos institucijos yra institucijos, atsakingos už teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevenciją, nustatymą, tyrimą ir patraukimą už juos baudžiamojon atsakomybėn.
3. Kiekviena valstybė narė savo kompetentingų institucijų sąrašą pateikia Komisijai ne vėliau kaip per dvylika mėnesių nuo šios direktyvos įsigaliojimo ir gali bet kada atnaujinti savo pareiškimą. Komisija šią informaciją ir bet kokius atnaujinimus skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
4. Informacijos apie keleivius skyriaus gautus keleivių PNR duomenis ir PNR duomenų tvarkymo rezultatus valstybių narių kompetentingos institucijos toliau gali tvarkyti tik teroristinių nusikaltimų ar sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais.
5. 4 dalimi nepažeidžiami nacionalinės teisėsaugos ar teismų įgaliojimai tais atvejais, kai po tokio duomenų tvarkymo pradėjus vykdymo priemonės nustatomi kiti nusikaltimai arba jų požymiai.
6. Kompetentingos institucijos nepriima jokio sprendimo, dėl kurio asmeniui kyla neigiamų teisinių pasekmių arba kuris jį labai paveikia, jei toks sprendimas grindžiamas vien tik automatizuotu PNR duomenų tvarkymu. Tokie sprendimai nepriimami remiantis asmens rase ar etnine kilme, religiniais, filosofiniais ar politiniais įsitikinimais, naryste profesinėse sąjungose, sveikatos būkle ar seksualiniu gyvenimu.

6 straipsnis

Oro vežėjų pareigos

1. Valstybės narės priima reikalingas priemones, kad užtikrintų, kad oro vežėjai perduotų (eksporto metodu) jau surinktus PNR duomenis, apibrėžtus 2 straipsnio c dalyje ir nurodytus priede, į valstybės narės, į kurios teritoriją arba iš kurios bus vykdomas tarptautinis skrydis, nacionalinio informacijos apie keleivius skyriaus duomenų bazę. Tais atvejais, kai vienas ar keli oro vežėjai vykdo bendrojo kodo skrydį, pareiga perduoti visų skrydžio keleivių PNR duomenis tenka skrydį vykdančiam oro vežėjui. Jeigu skrydžio metu vieną ar daugiau kartų trumpai nutupinama valstybių narių oro uostuose, oro vežėjai perduoda PNR duomenis visų atitinkamų valstybių narių informacijos apie keleivius skyriams.
2. Oro vežėjai PNR duomenis perduoda elektroniniu būdu, naudodami bendrus protokolus ir tinkamus duomenų formatus, kurie turi būti nustatyti pagal 13 ir

14 straipsniuose nurodytą tvarką, arba, jei kiltų techninių kliūčių, bet koku kitu tinkamu būdu, užtikrindami tinkamą duomenų apsaugos lygį:

a) likus 24–48 valandoms iki numatytos skrydžio pradžios;

ir

b) iškart po to, kai uždaromi įlaipinimo vartai, tiksliau, kai keleiviai įlaipinti į skrydžiui besirengiantį orlaivį ir nebegalima laipinti jokių kitų keleivių.

3. Valstybės narės gali leisti oro vežėjams apriboti duomenų perdavimą pagal 2 dalies b punktą ir teikti tik atnaujintus 2 dalies a punkte nurodytus perduotus duomenis.
4. Konkrečiais atvejais, gavę informacijos apie keleivius skyriaus prašymą pagal nacionalinę teisę, oro vežėjai perduoda PNR duomenis, kai susipažinti su duomenimis būtina anksčiau, nei nurodyta 2 dalies a punkte, kad būtų galima prisidėti reaguojant į konkrečią ir realią su teroristiniais nusikaltimais ar sunkiais nusikaltimais susijusią grėsmę.

7 straipsnis

Keitimasis informacija tarp valstybių narių

1. Valstybės narės užtikrina, kad, kiek tai susiję su informacijos apie klientus skyriaus nustatytais asmenimis pagal 4 straipsnio 2 dalies a ir b punktus, informacijos apie keleivius skyrius PNR duomenų tvarkymo rezultatus perduotų kitų valstybių narių informacijos apie keleivius skyriams tais atvejais, kai pirmasis informacijos apie keleivius skyrius mano, kad perduoti duomenis reikia siekiant teroristinių nusikaltimų ar sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn. Gaunančiųjų valstybių narių informacijos apie keleivius skyriai perduoda tokius PNR duomenis arba PNR duomenų tvarkymo rezultatus savo atitinkamoms kompetentingoms institucijoms.
2. Valstybės narės informacijos apie keleivius skyrius turi teisę prireikus paprašyti bet kurios kitos valstybės narės informacijos apie keleivius skyriaus pateikti PNR duomenis, kurie laikomi pastarojo skyriaus duomenų bazėje pagal 9 straipsnio 1 dalį, ir prireikus PNR duomenų tvarkymo rezultatus. Gali būti prašoma perduoti duomenų elementų dalį arba jų derinį, kuriuos prašantysis informacijos apie keleivius skyrius laiko reikalingais, sprendžiant konkretų teroristinių nusikaltimų ar sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ar patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn atvejį. Informacijos apie keleivius skyriai prašomus duomenis suteikia taip greitai, kaip tai praktiškai įmanoma, ir, be to, pateikia PNR duomenų tvarkymo rezultatus, jei jie jau gauti pagal 4 straipsnio 2 dalies a ir b punktus.
3. Valstybės narės informacijos apie keleivius skyrius turi teisę prireikus paprašyti bet kurios kitos valstybės narės informacijos apie keleivius skyriaus pateikti PNR duomenis, kurie laikomi pastarojo skyriaus duomenų bazėje pagal 9 straipsnio 2 dalį, ir prireikus PNR duomenų tvarkymo rezultatus. Informacijos apie keleivius skyrius gali prašyti galimybės susipažinti su absoliučiai visais – neužmaskuotais – konkrečiais PNR duomenimis, kuriuos laiko kitos valstybės narės informacijos apie keleivius skyrius, tik išimtinėmis aplinkybėmis, reaguodamas į konkrečią grėsmę

arba vykdydamas konkretų nusikaltimo tyrimą ar siekdamas patraukti baudžiamojon atsakomybėn, kai tai susiję su teroristiniais nusikaltimais ar sunkiais nusikaltimais.

4. Tik tais atvejais, kai tai būtina siekiant užkirsti kelią tiesioginei ir didelei grėsmei visuomenės saugumui, valstybės narės kompetentingos institucijos gali tiesiogiai paprašyti bet kurios kitos valstybės narės informacijos apie keleivius skyriaus pateikti PNR duomenis, laikomus pastarojo duomenų bazėje pagal 9 straipsnio 1 ir 2 dalis. Tokie prašymai yra susiję su konkrečių teroristinių nusikaltimų ar sunkių nusikaltimų tyrimu ar patraukimu už juos baudžiamojon atsakomybėn ir yra pagrįsti. Informacijos apie keleivius skyriai į tokius prašymus reaguoja prioritetine tvarka. Visais kitais atvejais kompetentingos institucijos prašymus teikia per savo valstybės narės informacijos apie keleivius skyrių.
5. Išimtiniais atvejais, kai būtina kuo anksčiau susipažinti su duomenimis, kad būtų galima reaguoti į konkrečią ir realią su teroristiniais nusikaltimais ar sunkiais nusikaltimais susijusią grėsmę, valstybės narės informacijos apie keleivius skyrius turi teisę bet kuriuo metu paprašyti kitos valstybės narės informacijos apie keleivius skyriaus pateikti skrydžių į pastarosios teritoriją arba iš jos PNR duomenis.
6. Keičiantis informacija pagal šį straipsnį galima naudotis esamais tarptautinio bendradarbiavimo teisės saugos srityje kanalais. Prašyme ir keičiantis informacija vartojama kalba yra naudojamame kanale vartojama kalba. Valstybės narės, teikdamos pranešimus pagal 3 straipsnio 3 dalį, taip pat pateikia Komisijai informaciją apie asmenis ryšiams, į kuriuos galima kreiptis skubiais atvejais. Komisija apie gautus pranešimus praneša valstybėms narėms.

8 straipsnis

Duomenų perdavimas trečiosioms šalims

Valstybė narė gali perduoti PNR duomenis ir PNR duomenų tvarkymo rezultatus trečiajai šaliai, tik atskirai įvertindama kiekvieną konkretų atvejį ir jei:

- a) laikomasi Tarybos pamatinio sprendimo 2008/977/TVR 13 straipsnyje nustatytų sąlygų;
- b) perdavimas būtinas šios direktyvos tikslais, nustatytais 1 straipsnio 2 dalyje; ir
- c) trečioji šalis sutinka perduoti duomenis kitai trečiajai šaliai tik, kai tai būtina šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje numatytiems tikslams, ir tik valstybei narei aiškiai sutikus.

9 straipsnis

Duomenų saugojimo laikotarpis

1. Valstybės narės užtikrina, kad PNR duomenys, kuriuos oro vežėjai perdavė informacijos apie keleivius skyriui, būtų saugomi informacijos apie keleivius skyriaus duomenų bazėje 30 dienų nuo tada, kai jie perduoti pirmosios valstybės

narės, į kurios teritoriją arba iš kurios teritorijos vykdomas tarptautinis skrydis, informacijos apie keleivius skyriui.

2. Pasibaigus 1 dalyje nurodytam 30 dienų laikotarpiui nuo PNR duomenų perdavimo informacijos apie keleivius skyriui, informacijos apie keleivius skyrius duomenis saugo dar penkerius metus. Per šį laikotarpį visi duomenų elementai, pagal kuriuos būtų galima nustatyti keleivį, su kuriuo susiję PNR duomenys, užmaskuojami. Tokie anonimizuoti PNR duomenys prieinami tik ribotam informacijos apie keleivius skyriaus darbuotojų, konkrečiai įgaliotų vykdyti PNR duomenų analizę ir kurti vertinimo kriterijus pagal 4 straipsnio 2 dalies d punktą, skaičiui. Susipažinti su absoliučiai visais PNR duomenimis galima tik gavus informacijos apie keleivius skyriaus vadovo leidimą 4 straipsnio 2 dalies c punkto tikslais ir tada, kai būtų galima pagrįstai manyti, kad to reikia siekiant atlikti tyrimą ir reaguojant į konkrečią ir realią grėsmę ar pavojų arba vykdant konkretaus nusikaltimo tyrimą ar siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

Šioje direktyvoje duomenų elementai, pagal kuriuos būtų galima nustatyti keleivį, su kuriuo susiję PNR duomenys, ir kuriuos reikėtų išfiltruoti ir užmaskuoti, yra:

- vardas (-ai) ir pavardė (-ės), įskaitant PNR duomenyse užfiksuotus kitų keleivių vardus ir pavardes ir PNR duomenyse užfiksuotą kartu keliaujančių keleivių skaičių;
- adresas ir kontaktinė informacija;
- bendros pastabos, kuriose yra bet kokios informacijos, pagal kurią būtų galima nustatyti keleivį, su kuriuo susiję PNR duomenys; ir
- bet kokia surinkta išankstinė informacija apie keleivius.

3. Valstybės narės užtikrina, kad PNR duomenys būtų ištrinti pasibaigus 2 dalyje nurodytam laikotarpiui. Šia pareiga nedaroma įtakos atvejams, kai konkretūs PNR duomenys perduoti kompetentingai institucijai ir yra naudojami vykdant konkretaus nusikaltimo tyrimus ar patraukiant baudžiamojon atsakomybėn – tokiu atveju tokių duomenų saugojimas, kurį vykdo kompetentinga institucija, reguliuojamas pagal valstybės narės nacionalinę teisę.

4. Pagal 4 straipsnio 2 dalies a ir b punktus gautą paieškos rezultatą informacijos apie keleivius skyrius laiko tik tiek, kiek reikia, kad kompetentingoms institucijoms praneštų apie gautą teigiamą rezultatą. Kai automatinės paieškos operacijos rezultatas, jį atskirai patikrinus neautomatizuotu būdu, yra neigiamas, jis vis tiek saugomas, kad ateityje būtų išvengta klaidingų teigiamų rezultatų, ne ilgiau kaip trejus metus, nebent pasibaigus tiems penkeriems metams pagrindiniai duomenys dar neištrinti atsižvelgiant į 3 dalies nuostatas – tokiu atveju įrašas laikomas tol, kol ištrinami pagrindiniai duomenys.

10 straipsnis

Sankcijos oro vežėjams

Valstybės narės, laikydamosi savo nacionalinės teisės, užtikrina, kad oro vežėjams, kurie neperduoda pagal šią direktyvą reikalaujamų duomenų, kuriuos jie jau yra surinkę, arba to nepadaro taikydami reikalaujamą formatą ar kitaip pažeidžia pagal šią direktyvą nustatytas nacionalines nuostatas, būtų taikomos atgrasomosios, veiksmingos ir proporcingos sankcijos, įskaitant finansines nuobaudas.

11 straipsnis

Asmens duomenų apsauga

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad, kiek tai susiję su visu asmens duomenų tvarkymu pagal šią direktyvą, kiekvienas keleivis turėtų tokią pačią teisę susipažinti, ištaisyti, ištrinti ir blokuoti, teisę gauti kompensaciją ir teisę į teisminį teisės gynimo būdą, kaip nustatyta pagal nacionalinę teisę įgyvendinant Tarybos pamatinio sprendimo 2008/977/TVR 17, 18, 19 ir 20 straipsnius. Todėl taikomos Tarybos pamatinio sprendimo 2008/977/TVR 17, 18, 19 ir 20 straipsnių nuostatos.
2. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad pagal nacionalinę teisę įgyvendinant Tarybos pamatinio sprendimo 2008/977/TVR 21 ir 22 straipsnius priimtos nuostatos dėl duomenų tvarkymo konfidencialumo ir duomenų saugumo taip pat galioja visam asmens duomenų tvarkymui pagal šią direktyvą.
3. Bet koks PNR duomenų, kuriais atskleidžiama asmens rasė ar etninė kilmė, religiniai, filosofiniai ar politiniai įsitikinimai, narys profesinėse sąjungose, sveikatos būklė ar seksualinis gyvenimas, tvarkymas draudžiamas. Jeigu informacijos apie keleivius skyrius gauna tokius PNR duomenis, kuriais atskleidžiama minėta informacija, jie iškart ištrinami.
4. Informacijos apie keleivius skyrius ir kompetentingos institucijos, visų pirma nacionalinės duomenų apsaugos institucijos, įrašo ar dokumentuoja visą oro vežėjų atliekamą PNR duomenų tvarkymą, visus informacijos apie keleivius skyrių vykdomus PNR duomenų perdavimus ir visus kompetentingų institucijų ar kitų valstybių narių informacijos apie keleivius skyrių ir trečiųjų šalių prašymus, net jei jie buvo atmesti, duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimo, savikontrolės ir tinkamo duomenų vientisumo ir duomenų tvarkymo saugumo užtikrinimo tikslais. Šie įrašai laikomi penkerius metus, nebent pasibaigus tiems penkeriems metams pagrindiniai duomenys dar neištrinti atsižvelgiant į 9 straipsnio 3 dalį – tokiu atveju įrašai laikomi tol, kol ištrinami pagrindiniai duomenys.
5. Valstybės narės užtikrina, kad oro vežėjai, jų agentai ar kiti bilietų pardavėjai, teikiantys keleivių vežimo oro transportu paslaugas, užsakant skrydį ir perkant bilietą aiškiai ir tiksliai praneštų tarptautinių skrydžių keleiviams apie PNR duomenų teikimą informacijos apie keleivius skyriui, tokių duomenų tvarkymo tikslus, duomenų saugojimo laikotarpį, jų galimą panaudojimą siekiant teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn, galimą keitimąsi ir dalijimąsi tokiais duomenimis ir jų duomenų apsaugos teises, visų pirma teisę pateikti skundą pasirinktai nacionalinei duomenų apsaugos priežiūros institucijai. Tą pačią informaciją valstybės narės paskelbia viešai.

6. Informacijos apie keleivius skyriams ir kompetentingoms institucijoms draudžiama perduoti bet kokius PNR duomenis privatiems asmenims valstybėse narėse ar trečiosiose šalyse.
7. Nepažeisdamos 10 straipsnio, valstybės narės priima tinkamas priemones, skirtas užtikrinti, kad būtų įgyvendintos visos šios direktyvos nuostatos, ir visų pirma nustato veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias sankcijas, taikomas pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nuostatas.

12 straipsnis

Nacionalinė priežiūros institucija

Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad nacionalinė priežiūros institucija, įsteigta įgyvendinant Pamatinio sprendimo 2008/977/TVR 25 straipsnį, taip pat patartų dėl valstybių narių pagal šią direktyvą priimtų nuostatų taikymo jų teritorijoje ir tai prižiūrėtų. Taikomos tolesnės Pamatinio sprendimo 2008/977/TVR 25 straipsnio nuostatos.

IV SKYRIUS

ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

13 straipsnis

Bendri protokolai ir tinkami duomenų formatai

1. Visi oro vežėjų PNR duomenys perduodami informacijos apie keleivius skyriams šios direktyvos tikslais elektroniniu būdu arba, jei kiltų techninių kliūčių, bet koku kitu tinkamu būdu vienerius metus nuo bendrų protokolų ir tinkamų duomenų formatų priėmimo pagal 14 straipsnį dienos.
2. Pasibaigus vienerių metų terminui, taikomam nuo bendrų protokolų ir tinkamų duomenų formatų priėmimo dienos, visi oro vežėjų PNR duomenys perduodami informacijos apie keleivius skyriams šios direktyvos tikslais elektroniniu būdu, naudojant saugius metodus ir sutartus bendrus protokolus, kurie taikomi visiems perdavimams, kad būtų užtikrintas duomenų saugumas juos perduodant, taip pat naudojant tinkamą duomenų formatą, kad būtų užtikrintas jų aiškumas visoms susijusioms šalims. Visi oro vežėjai turi pasirinkti bendrą protokolą ir duomenų formatą, kuriuos jie ketina naudoti perduodami duomenis informacijos apie keleivius skyriui, ir jam juos nurodyti.
3. Komisija parengia ir prireikus pataiso sutartų bendrų protokolų ir tinkamų duomenų formatų sąrašą pagal 14 straipsnio 2 dalyje nustatytą tvarką.
4. Jei negalima naudotis 2 ir 3 dalyse nurodytais sutartais bendrais protokolais ir tinkamais duomenų formatais, taikoma 1 dalis.

5. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad per vienerius metus nuo tos dienos, kai nustatyti bendri protokolai ir tinkami duomenų formatai, būtų priimtos reikalingos techninės priemonės, kad būtų galima naudotis bendrais protokolais ir duomenų formatais.

14 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padės komitetas (toliau – komitetas). Šis komitetas yra komitetas, kaip apibrėžta 2011 m. vasario 16 d. Reglamente [.../2011/ES].
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas 2011 m. vasario 16 d. Reglamento [.../2011/ES] 4 straipsnis.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip per dvejus metus nuo jos įsigaliojimo dienos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstą bei tų nuostatų ir šios direktyvos atitikties lentelę.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų tekstą.

16 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Nuo 15 straipsnio 1 dalyje nurodytos dienos, t. y. praėjus dvejiems metams nuo šios direktyvos įsigaliojimo, valstybės narės užtikrina, kad būtų renkami bent 30 proc. 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų skrydžių PNR duomenys. Valstybės narės užtikrina, kad praėjus ne daugiau kaip dvejiems metams nuo 15 straipsnyje nurodytos dienos būtų renkami bent 60 proc. 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų skrydžių PNR duomenys. Valstybės narės užtikrina, kad praėjus ketveriems metams nuo 15 straipsnyje nurodytos dienos būtų renkami visų 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų skrydžių PNR duomenys.

17 straipsnis

Peržiūra

Remdamasi valstybių narių pateikta informacija Komisija:

- a) peržiūri galimybę ir būtinybę įtraukti vidaus skrydžius į šios direktyvos taikymo sritį, remdamasi tų valstybių narių, kurios renka su vidaus skrydžiais susijusius PNR duomenis, įgytą patirtį. Komisija pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai per dvejus metus nuo 15 straipsnio 1 dalyje paminėtos dienos;
- b) peržiūri šios direktyvos veikimą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai per ketverius metus nuo 15 straipsnio 1 dalyje paminėtos dienos. Tokia peržiūra apima visus šios direktyvos aspektus, ypatingą dėmesį skiriant asmens duomenų apsaugos standartų atitikčiai, duomenų saugojimo trukmei ir vertinimų kokybei. Joje taip pat pateikiama pagal 18 straipsnį surinkta statistinė informacija.

18 straipsnis

Statistiniai duomenys

1. Valstybės narės parengia statistinę informaciją, susijusią su informacijos apie keleivius skyriams pateiktais PNR duomenimis. Tokie statistiniai duomenys turėtų apimti bent nustatytų asmenų, kurie galėtų būti susiję su teroristiniais nusikaltimais ar sunkiais nusikaltimais pagal 4 straipsnio 2 dalį, skaičių ir tolesnių teisėsaugos veiksmų, kurių imtasi naudojant PNR duomenis, skaičių pagal oro vežėją ir paskirties vietą.
2. Šiuose statistiniuose duomenyse nepateikiami jokie asmens duomenys. Šie statistiniai duomenys kasmet perduodami Komisijai.

19 straipsnis

Ryšys su kitomis priemonėmis

1. Priėmus šią direktyvą, valstybės narės gali toliau taikyti galiojančius dvišalius ar daugiašalius tarpusavio susitarimus dėl kompetentingų institucijų keitimosi informacija, jei tokie susitarimai yra suderinami su šia direktyva.
2. Šia direktyva nepažeidžiamos jokios Sąjungos pareigos ir įsipareigojimai, priiinti dvišaliuose ir (arba) daugiašaliuose susitarimuose su trečiosiomis šalimis.

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtąją dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

PRIEDAS

Oro vežėjų renkami keleivio duomenų įrašo duomenys

- (1) PNR užsakymo patvirtinimo kodas
- (2) Bilieto užsakymo / išdavimo data
- (3) Planuojamos kelionės data (-os)
- (4) Vardas (-ai) ir pavardė (-ės)
- (5) Adresas ir kontaktiniai duomenys (telefono numeris, el. pašto adresas)
- (6) Informacija apie visus mokėjimo būdus, įskaitant sąskaitos išrašymo adresą
- (7) Visas su konkrečiu PNR susijęs kelionės maršrutas
- (8) Informacija apie dažnai lėktuvais keliaujančius keleivius
- (9) Kelionių agentūra (kelionių agentas)
- (10) Keleivio kelionės statusas, įskaitant patvirtinimus, registravimo statusą, informaciją apie neatvykimą arba apie paskutinės minutės atvykimą be bilieto užsakymo
- (11) PNR informacijos dalis (arba padalinta PNR informacija)
- (12) Bendros pastabos (įskaitant visą turimą su jaunesniais nei 18 metų nelydimais nepilnamečiais susijusią informaciją, būtent: nepilnamečio vardas ir pavardė, lytis, amžius, kalba (-os), kuria (-iomis) jis kalba, išlydinčio asmens vardas, pavardė bei kontaktiniai duomenys ir jo ryšys su nepilnamečiu, pasitinkančio asmens vardas, pavardė bei kontaktiniai duomenys ir jo ryšys su nepilnamečiu, išlydintis ir pasitinkantis oro uosto darbuotojas)
- (13) Informacija apie bilietų pardavimą, įskaitant bilieto numerį, bilieto išdavimo datą, bilietus į vieną pusę ir kompiuterizuotą bilietų kainos nurodymą
- (14) Sėdimos vietos numeris ir kita informacija apie sėdimas vietas
- (15) Bendrojo kodo informacija
- (16) Visa informacija apie bagažą
- (17) PNR duomenyse užfiksuotų keleivių skaičius ir kiti vardai bei pavardės
- (18) Bet kokie surinkti išankstinės informacijos apie keleivius (API) duomenys
- (19) Visi ankstesni 1–18 punktuose išvardytų PNR duomenų pakeitimai